

ETNOGRAFIA ESTE O ȘTIINȚĂ DESPRE POPOR ȘI TREBUIE SĂ SERVEASCĂ POPORUL

DE
MOLNÁR ISTVÁN

Sînt cercetători care prin *etnografie* înțeleg etnografie descriptivă, iar prin *etnologie* cea comparativă. Alții consideră că etnografia are ca obiectiv cercetarea culturii țărănești, pe cînd în domeniul etnologiei intră cercetarea unui popor aflat pe o treaptă oarecare a societății primitive. În multe locuri se interpretează chiar invers. La aceasta contribuie și faptul că în statele occidentale pentru amîndouă noțiunile se folosește termenul de *antropologie*. Printre aceste concepții diferite trebuie să găsim noi, în măsura posibilităților, definiția precisă a sferei etnografiei.

Etnologia trebuie considerată o știință care de fapt pe baza cunoașterii tuturor popoarelor de pe pămînt — cu metoda sa comparativă — încearcă să stabilească legi de valoare universală în vederea autocunoașterii noastre umane. Iar etnografia este știința care își fixează drept scop dezvăluirea și descrierea sub toate raporturile a caracteristicilor unui anumit etnos, de obicei cele ale etnosului nostru propriu. Dacă luăm în considerare aceste caracteristici ale obiectivelor de cercetare, nu putem considera noțiunea de etnografie identică cu etnologia, adică etnografia nu poate fi etnologie aplicată la propriul nostru popor. Însă nu este posibil să tragem o limită distinctă între aceste două noțiuni, deoarece în fond etnografia și etnologia sînt inseparabile una de alta. Etnologia s-a format pe baza etnografiilor precedente și chiar aceea care totodată determină linia etnografiei prezente și viitoare, adică ea singură poate să ne facă conștienți de aceasta. Deci, pe lîngă cunoașterea tezelor formulate în general, trebuie să luăm în considerare faptul că scopul și obiectivele etnologiei diferă după punctul de vedere ideologic al diferitelor sisteme sociale contemporane și că această diferență consistă mai cu seamă în concepția „aistorică” și „istorică”.

După principiile materialismului istoric, etnografia este o știință istorică. Scopul său cel mai general este să clarifice dezvoltarea isto-

rică a felului de trai popular în întregime, cultura țăranimii, viața ei socială, deoarece dezvoltarea culturii și cea a societății nu constituie două procese separate ci un singur proces organic legat, și nu pot exista în privința conținutului independente una de alta. Cultura ia naștere în cursul dezvoltării societății, ca rezultat al activității umane. De aceea etnografia se ocupă cu acele fenomene ale realității istorice care sînt caracteristice din punct de vedere social. Această situație determină și metoda ei de cercetare modernă, a cărei idee călăuzitoare este că studiază elementele și fenomenele etnografice nu în mod subiectiv, abstract, ci în legătură strînsă cu viața economică și socială de totdeauna a poporului. Prin rezultatele aduse la lumină, etnografia este chemată să reflecte cultura materială și spirituală a poporului caracteristice pentru o epocă dată. Pentru a putea îndeplini aceste sarcini, etnografia trebuie să ia în considerare și faptul că elementele, fenomenele și instituțiile culturale etc., ca de altfel întreaga cultură, au o menire, au un anumit rol, anumite sarcini bine definite într-o formă socială și în sfera vieții poporului care o dezvoltă. Etnografia trebuie să mai ia în considerare și faptul că elementele de cultură de origine identică nu îndeplinesc în toate condițiile aceeași funcțiune. În urma dezvoltării, a transformării lor istorice, acestea au o viață specifică în cadrul culturii, se pot schimba și după formă în timp și spațiu, dar se pot schimba chiar în cadrul aceleiași comunități sau în cadrul diferitelor comunități etnice și sociale și după funcțiunea lor.

Pe baza trecerii sistematice în revistă a acestor principii, *etnografia trebuie să fie considerată ca o disciplină care cercetează în dezvoltare cultura materială, socială și spirituală a poporului în egală măsură*. În cadrul acestora însă se disting unele sectoare ca de exemplu folclorul. În sfera noțiunii de etnografie pot intra atît cercetarea descriptivă cît și cea comparativă, fiind, două procese consecutive, însă la cercetarea problemelor de conținut — etnografia fiind o știință istorică — trebuie să ia în considerare diferitele forme sociale (comuna primitivă, societatea împărțită în clase, socialism). De exemplu multe elemente ale culturii tradiționale — deoarece li se suprimă baza materială și socială — se lichidează în zilele noastre. Acest proces are un aspect dublu — anumite elemente, ca perimate, dispar, iar celelalte devin părți componente ale culturii noi socialiste.

Răspunzînd deci la întrebarea: Ce este etnografia? putem ajunge la concluzia că „*etnografia trebuie să fie o știință despre popor și trebuie să servească poporul*”.